

RÖNTGENFOTO

Veel Nederlandse woorden waren oorspronkelijk iemands (achter)naam. Zo is het Haagse hopje vernoemd naar baron Hendrik Hop en de gup dankt zijn naam aan de Britse bioloog Guppy. Zulke woorden heten eponiemen. Ook binnen de orthopedie kennen we eponiemen, zoals de röntgenfoto.

Omdat veel patiënten bij de orthopeed komen met een klacht van een gewricht of botten, zal vaak een röntgenfoto worden gemaakt. Vroeger gebeurde dat op de röntgenafdeling. Inmiddels zijn er ook onder andere methoden om meer zicht te krijgen op een letsel of klacht: CT, MRI en echo. Daarom heet de afdeling nu radiologie. 'Radio' staat voor alle golven en stralen die deze methoden gebruiken. De stralen die Röntgen heeft ontdekt, de röntgenstralen, waren de eerste mogelijkheid om van buitenaf in het lichaam te kijken naar een mogelijke oorzaak van klachten.

Wilhelm Conrad Röntgen (1845-1923) werd in Lennep geboren als zoon van een Duitse vader en een Nederlandse moeder. Hij ging in zijn jeugd naar school in Apeldoorn en in Utrecht. Hij werd van de middelbare school gestuurd in 1863. Het verhaal gaat dat hij een medestudent die een karikatuur had getekend van een leraar, niet wilde verraden. Zonder middelbareschooldiploma kon hij niet gaan studeren. Hij werd afgewezen aan de Universiteit van Utrecht, maar hij mocht wel als toehoorder bij colleges aanwezig zijn. Om niet zonder diploma te eindigen, ging hij naar Zürich. Daar

kon hij via een toelatingsexamen toch toegang krijgen tot de universiteit. In 1868 kreeg hij zijn diploma als ingenieur. Hij experimenteerde met het gebruik van vacuümbuizen voor het opwekken van elektriciteit. Onder andere Hertz en Tesla hadden dat ook al gedaan. Zo ontdekte hij stralen die door 'zacht' materiaal heen gingen, maar niet door hard materiaal. Deze stralen noemde hij 'X-stralen'. De eerste keer dat hij merkte dat deze stralen bijzondere eigenschappen hadden, was toen hij lood voor de stralen hield en vervolgens zijn eigen skelet zag op het scherm dat de straling opving! Vlak daarna werd de eerste Röntgen-foto gemaakt, van de hand van zijn vrouw. Zij riep uit: 'Ik heb mijn dood gezien!' In 1901 kreeg Röntgen de eerste Nobelprijs voor de Natuurkunde. Omdat hij wilde dat iedereen het voordeel van zijn stralen zou kunnen gebruiken, heeft hij er nooit patent op genomen. Hij wordt vandaag de dag gezien als 'de vader van de radiologie'. Om hem te eren werd in 2004 binnen het natuur- en scheikundige periodiek systeem element 111 hernoemd tot röntgenium (Rg).

Door orthopedisch chirurg dr. Matthijs Somford. Eponiemen binnen de orthopedie hebben zijn belangstelling.